

Преди 97 години: БКП извършва зловещия атентат в църквата „Света Неделя”

Написано от Христо Христов
Събота, 16 Април 2022 09:48

Днес, 16 април 2022 г., се навършват 97 години от зловещия атентат в църквата „Свети Крал” (днес „Света Неделя”), извършен от военната организация на БКП, отнел живота на над 200 души и ранил над 500.

Убити са 12 генерали, 15 полковници, 7 подполковници, 3-ма майори, 9-ма капитани, 3 депутати (д-р Недялко Колушев, адв. Н. Рачев и Хр. Цанев) и множество граждани, включително деца. Членовете на правителството се отърват само с леки наранявания, а цар Борис III не е в катедралния храм по време на взрива.

В историята атентатът, финансиран и подпомогнат от военното разузнаване на СССР и организиран от членове на военната организация на Българската комунистическа партия, остава като най-кръвеният терористичен акт на XX век.

За дата на бомбения атентат е избран 16 април 1925 г., Велики четвъртък, когато в

Преди 97 години: БКП извършва зловещия атентат в църквата „Света Неделя“

Написано от Христо Христов
Събота, 16 Април 2022 09:48

храма „Свети Крал“ се провежда опелото на генерал Константин Георгиев, убит на 14 април същата година от членове на обявената извън закона от съда през 1924 г. БКП.

Целта на атентата е да бъде унищожен военният и политическият елит на страната, включително цар Борис III.

След забраната на БКП към ЦК на БКП е създадена специална наказателна група, включваща Яко Доросиев, о.з. капитан Иван Минков и Вълко Червенков за извършване на убийства на фигури на възлови длъжности в армията, полицията и висши държавни служители. Военната организация на БКП, ръководена от о.з. майор Коста Янков и Иван Минков, организира малки терористични групи.

През декември 1924 г. от военната организация на БКП вербуват клисаря на църквата „Свети Крал“ Петър Задгорски.

Военното разузнаване на СССР помага за организиране и провеждане на въоръжени действия в България. Затова в страната нелегално са изпратени няколко военни разузнавачи. Отделно за нуждите на военната организация на БКП от Съветския съюз са прехвърлени и голям брой въоръжение, боеприпаси и взривове.

Ръководството на военната организация на БКП възлага извършването на атентата на една от „шесторките“, ръководена от Петър Абаджиев, който през втората половина на януари 1925 г. влиза в контакт с клисаря Петър Задгорски. С негова помощ в продължение на няколко седмици Петър Абаджиев и Асен Павлов внасят в църквата и поставят на тавана й 25 кг експлозив. Той е монтиран в един пакет над една от колоните на основния купол, разположена при южния вход на сградата.

Когато погребалната церемония започва, Петър Задгорски дава знак на Никола Петров да взриви експлозива чрез специален шнур, след което двамата напускат сградата. Експлозията събаря главния купол на църквата, затрупвайки вътре множество хора. Взривната вълна в затвореното помещение нанася допълнителни поражения.

Преди 97 години: БКП извършва зловещия атентат в църквата „Света Неделя“

Написано от Христо Христов
Събота, 16 Април 2022 09:48

Част от организаторите на атентата – Димитър Златарев, Петър Абаджиев и Никола Петров — успяват да избягат в Съветския съюз. Петър Задгорски се предава на полицията и прави пълни самопризнания. Бързо е разкрито местоположението на ръководителите на военната организация на БКП Коста Янков и Иван Минков, като Янков е убит, докато се отбранява в къща на свой съучастник, а Минков се самоубива преди да бъде заловен.

Съдебният процес срещу останалите участници в атентата се гледа от военен съд в началото на месец май 1925 г. в казармите на Четвърти артилерийски полк в София. Марко Фридман, най-високопоставеният от обвиняемите, признава, че организацията получава финанси „през Виена“ от Съветския съюз, но прехвърля отговорността за атентата върху Коста Янков и Иван Минков.

Смъртни присъди получават Петър Задгорски, подполковник Георги Коев, в чиято къща се укрива Иван Минков, и Марко Фридман, ръководител на секция във военната организация на БКП. Задочно на смърт са осъдени и Станке Димитров, Петър Абаджиев, Димитър Грънчаров, Николай Петрини и Христо Косовски, като последните трима вече са убити през предходните седмици. Смъртните присъди са изпълнени публично чрез обесване на 27 май.

Вечерта на 16 април 1925 г. в страната е обявено военно положение, което остава в сила до 24 октомври същата година.